

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Disputatio LXVII. De Sacramentis Legis Scriptæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

Thomam hîc nunquam asserere peccatum fictio- nis prius tolli per Pœnitentiam, sed solum illo ablato per Pœnitentiam, Baptismum tollere reliqua, nempe formaliter, & modo jam dicto.

IX.
Remissis per
Baptismum
reviviscen-
tem peccatis,
pœna etiam
omnes pecca-
tis ante Bap-
tismum com-
missis debita
remittitur.

Secunda conclusio: Quando Baptismus reviviscit per Pœnitentiam, non solum tolluntur peccata omnia mortalia, sed etiam pœnæ iis peccatis debita, quæ ante Baptismum fuerant commissa, non tamen omnis pœna respondens peccatis post eum commissis: ita Sanctus Thomas ad tertium ratio est, quia licet Baptismus in hoc casu neces- sariò tollat peccata commissa post Baptismum, cum unum mortale remitti in hoc statu non possit sine alio, at verò pœnæ unius peccati mortalis remissio non est necessariò connexa cum remissione pœnæ alterius, saltem in ratione tempo- ralis, ac proinde non alio modo pœna horum peccatorum remittetur, quàm si Baptismus non revivisceret.

Tertia conclusio: Confirmatio, aut aliud Sa- cramentum fictè susceptum non reviviscit per so- lam attritionem, sed vel requiritur contritio, vel Pœnitentia. Ratio est eadem quæ pro primâ conclusio; Pœnitentia enim per se est instituta ad tollenda peccata omnia post Baptismum com- missa, juxta dicta, unde de hoc peccato minor videtur difficultas quàm de fictione in Baptismo, cum hoc non naturâ solum, sed tempore Bap- tismum sequatur.

X.
Confirmatio
fictè suscepta
non revivif-
cit per solam
attritionem.

Quarta conclusio: Si, ubi quis Baptismum fictè suscepit, postea eliciens actum attritionis accedat ad aliud Sacramentum præter Pœniten- tiam, Confirmationem exempli gratia, vel Eu- charistiam, putans bonâ fide se esse contritum recipiet gratiam: ita Suarez sect. 5. conclusio. 4. Ratio est, quia quodvis Sacramentum, ut supra diximus, bonâ fide susceptum, potest per acci- dens conferre primam gratiam, & ex attrito fa- cere contritum.

XI.
Fictè Bap-
tismus acce-
dens attri-
tioni ad Con-
firmationem
putans se esse
contritum,
recipit gra-
tiam.

DISPUTATIO SEXAGESIMA SEPTIMA.

De Sacramentis Legis Scriptæ, & Legis Naturæ.

VARIA in Lege scripta fuisse Sacramenta indubitatum est; sacra enim Scriptura hoc apertè diversis locis indicat, ut in libro Exodi, Levitici, Numerorum, & Deuteronomii. Unde in Concilio Florentino, decreto ad Armenos asserit Eugenius Pontifex Sacramenta Nova Legis multum differre à Sacramentis antiqua. Evidenter ergo supponit Sacramenta quadam in antiquâ Lege existi- tisse: sed sicut veteris Legis Sacerdotium, seu Aaronicum in Sacer- dotium Christi est mutatum, ita & antiqua Legis Sacramenta, in Sa- cramenta Nova: cum enim umbra tantum fuerint ac figura nostro- rum, his institutis cessarunt antiqua.

SECTIO PRIMA.

An Sacramenta Legis Mosaica gra- tiam suscipientibus contulerint
Ex opere operato.

I.
Quatuor an-
tiqua Legis
Sacramenta
Circumci-
sionem,
Agnum Pas-
chalem, Pu-

ANCTUS Thomas primâ secundæ, quæst. 102. art. 5. veteris legis Sa- cramenta ad quatuor reducit: Circumcisionem, quæ erat nota po- puli Dei, cui in lege nova successit Baptismus: Agnum Paschalem, quæ umbra quadam

fuit, & figura Eucharistia, in hac quippe verus Agnus continetur qui hominum animas pascit ac nutrit: Purificationes, quibus in lege gratiæ re- spondet Sacramentum Pœnitentiæ; ut enim apud populum Israëliticum homines per illas ab im- munditiis legalibus mundabantur, ita nunc per pœnitentiam mundamur à peccatis, ac demum ad Sacerdotum consecrationem, cui apud nos suc- cedit Ordo.

Tribus aliis Legis novæ Sacramentis nullum respondebat in lege veteri Sacramentum, Confir- matio namque plenitudinem gratiæ, quæ legis novæ propria est, significat: Extrema-unctio & Matrimo- nis dispositio.

risationes,
& Consecra-
tionem Sa-
cerdotum
numerat
Dicitur An-
gelicum.

II.
Confirmatio
novæ legis
matrimonii
dispositio

nio nullum
respondere
in Lege ve-
tere Sacra-
mentum.

dispositio immediata est & preparatio ad ingres-
sum in caelum, cujus aditus ante Christi passio-
nem ac mortem erat praclusus. Denique Matrimo-
nium, quod naturae nostrae cum verbo conjun-
ctionem factam significat, estque Sacramentum,
ante hanc conjunctionem, tale non erat, sed ad
meram humani generis propagationem deser-
viebat.

III.
De Circum-
cisione, con-
tulit non
gratiam,
procedit qua-
sio.

Difficultas itaque praecipua est de Circumcisione,
Utrum gratiam contulerit; quoad alia enim an-
tiquae legis Sacramenta, nullus ferme est, qui ea
gratiam ex opere operato contulisse affirmet; de
Circumcisione autem non levis est inter Aucto-
res controversia, affirmantibus aliis, aliis negan-
tibus, imò ex aequo ferè hac in parte inter se, ut
videbimus, sunt divisi.

IV.
Prima sen-
tentia docet
Circumci-
sionem con-
tulisse gra-
tiam.

Prima ergo sententia est affirmativa: ita Sco-
tus in 4. dist. 1. quaest. 6. §. de Potentiâ, Gabriël
quaest. 4. art. 1. Divus Bonaventura art. 1. q. 5.
Paludanus quaest. 6. art. 4. Durandus quaest. 7.
Aureolus quaest. 6. art. 7. Marfilus quaest. 2. art.
conclusionem 2. addens Circumcisionem aequalem
cum Baptismo gratiam contulisse, Argent. q. 3.
art. 3. ad secundum; quam etiam sententiam quoad
parvulos tenere videtur Tannerus hic, disp. 4.
quaest. 3. dub. 5. num. 147. & 157. hi itaque do-
cent Circumcisionem in lege antiquâ gratiam ex
opere operato contulisse.

V.
Dicunt alii
per Circum-
cisionem par-
vulis datam
semper fuisse
gratiam,
non tamen
ex opere ope-
rato.

Pater Suarez hic, disp. 10. sect. 2. quem sequi
videtur Coninck quaest. 62. art. 6. & Tannerus
citatus num. 160. mediâ viâ procedit; ait enim
parvulis per Circumcisionem datam semper infal-
libiliter fuisse gratiam, non tamen ex opere ope-
rato; quod enim, inquit, hoc modo confert gra-
tiam, confert omnibus, adultis autem non con-
ferebatur gratia per Circumcisionem, sed ex pro-
pria dispositione per contritionem. At sanè, si
haec sola sit differentia, nulla videtur ratio, cur
saltem parvulis non dederit gratiam Circumcisio
ex opere operato; nulla etiam est repugnancia,
cur institui non possit Sacramentum, quod his
conferat gratiam, non illis, sicut de Sacramento
Ordinis dici solet respectu feminarum, imò &
qui Circumcisionem contulisse gratiam dicunt,
concedere debent fuisse pro solis viris institutam,
non pro feminis.

VI.
Dicendum
Circumci-
sionem, nec
parvulis,
nec adultis
gratiam
contulisse ex
opere opera-
to.

Secunda itaque, & vera sententia affirmat, nec
adultis, nec parvulis Circumcisionem ex opere
operato contulisse gratiam: ita docere videtur
Sanctus Thomas hic, quaest. 62. art. 6. ad ter-
tium, & quaest. 70. art. 4. Capreolus, Ferrara,
Sotus, Ledesma, & alii: Bellarminus lib. 2. de
Sacramentis, cap. 13. & sequentibus, Vasquez
disp. 184. cap. 3. Maratus disp. 5. de Sacramen-
tis, sect. 1. & 2. Praepositus tertiâ parte, q. 62.
art. 6. dub. 2. & plurimi ex recentioribus.

VII.
Ex variis
Scripturae
locis offen-
ditur nul-
lum ex Sa-
cramentis
veteris legis
gratiam con-
tulisse ex
opere opera-
to.

Probatur primò ex Scripturâ; nam ad Galat. 4.
versu 9. vocat Apostolus Sacramenta antiquae leg-
is infirma & egena elementa, & ad Colof. 2.
versu 17. Sacramenta veteris legis vocat tantum
umbram futurorum, non potuisse accedentes per-
fectos facere, aut auferre peccata, mundare con-
scientias, &c. quod tamen de iis dici non posset,
si verè gratiam contulissent; ad Hebraeos etiam 7.
versu 18. dicit reprobationem eorum factam esse
propter infirmitatem & inutilitatem: ibidem,
& capite nono universim Sacramenta & caeremo-
nias veteris legis ait esse *justitiam carnis*, deservire
ad emundationem carnis, &c. Confirmatur ex
Concilio Florentino in decreto Eugenii IV. ad
Armenos, ubi à Sacramentis veteris legis nostra

multum differre dicuntur: *illa enim, inquit Pon-
tifer, non causabant gratiam, sed eam solum per
passionem Christi dandum esse figurabant: haec verò
nostra & continent gratiam, & eam dignè suscipien-
tibus conferunt.* Idem insinuat Tridentinum ses-
sione 7. can. 2. de Sacramentis in genere.

Dices, haec intelligi ab Apostolo & Concilio
de aliis Sacramentis, non de Circumcisione, haec
namque non fuit propriè Sacramentum legis ve-
teris, cum instituta ante illum fuerit. Unde Joan-
nis septimo dicitur, non ex Moyse fuisse Circum-
cisionem, sed ex Patribus. Sed contra: Nam
etsi Circumcisio instituta fuerit aliquo tempore
ante legem, fuit tamen quaedam illius inchoatio,
& ad eam preparatio, ut bene Suarez sect. 2.
unde simul cum lege duravit, & cessante illâ ces-
savit, ac proinde sive simul cum lege instituta
fuerit, sive non, cum tamen lex eam amplexa sit
tanquam praecipuam caeremoniam, & quasi ja-
nuam aliorum omnium Sacramentorum, negari
nequit fuisse verè ac propriè Sacramentum vete-
ris legis, sicque Apostolus quando dicit ad He-
braeos 7. reprobationem factam esse praecedentis
mandati propter infirmitatem ejus, & inutilitatem,
praecipue loquitur de Circumcisione, imò ad Ga-
latas, & alibi praecipua causa cur probat inutili-
tatem legis antiquae, est ut iis disuadeat Circum-
cisionem.

VIII.
Obje. Cir-
cumcisio non
fuit Sacra-
mentum le-
gis veteris.

Quod verò Circumcisio fuerit Sacramentum
veteris legis, constat aperte ex illo Joannis sep-
timo, ubi dicitur homo accipere circumcissionem
in Sabbato, ut non solvatur lex Moyfi. Licet
etiam Concilium Florentinum & Tridentinum
expressè non nominent Circumcisionem, cum
tamen universim de Sacramentis, quae in usum erant
in lege veteri sermonem instituunt, & eo sensu
quo Scriptura & Patres de iis loquuntur, non est
dubium quin eam in suis definitionibus compre-
hendant.

IX.
Clavè ex
Scriptura
ostenditur
Circumci-
sionem fuisse
Sacramen-
tum veteris
legis.

Dices secundò, haec intelligi de Circumcisio-
ne, & aliis antiquae legis Sacramentis post ad-
ventum Christi, & promulgatum Evangelium;
tunc enim erant egea elementa, non tamen an-
te. Sed contra: Nam ut bene Bellarminus c. 14.
sine, Apostolus loquitur de Circumcisione quan-
do erat adhuc in vigore; ait enim utilem esse cir-
cumcisionem multum per omnem modum, quod
tamen intelligi non potest post promulgatum
Evangelium; tunc enim Circumcisio, si non mor-
tifiera, saltem erat mortua. Deinde ait caeremo-
nias illas esse umbram & figuras, quod jam dici
nequit postquam sunt abrogatae.

X.
Obje. Haec
de antiquâ
legis Sacra-
mentis so-
lùm intelli-
gi possunt
post promul-
gationem
Evangelii.

Existimant aliqui satisfacere se auctoritati Con-
cilio, si dicant nostra Sacramenta causare gra-
tiam physicè, Circumcisionem verò moraliter:
alii si dicantur Sacramenta nostra plus gratiae con-
ferre, Circumcisio minus. Sed contra utrosque
est, quòd Concilium Florentinum expressè dicat
Sacramenta antiqua non contulisse gratiam susci-
pientibus, sed figurasse tantum per passionem
Christi nobis dandam. Deinde non possent dici
infirma & egena elementa, reprobari ob inutili-
tatem, &c. si enim infallibiliter gratiam contu-
lerint, parum refert ad utilitatem utrum id phy-
sicè fecerint, an moraliter.

XI.
Nec satisfac-
iunt qui di-
cunt nostra
Sacramenta
causare gra-
tiam physicè,
circumcisio-
nem verò
moraliter.

Eodem modo refelluntur qui dicunt Circum-
cisionem non contulisse gratiam tanquam causam,
sed conditionem; contra enim est, quia si tan-
quam conditio infallibiliter haberet sibi annexam
gratiam, non posset vocari inutilis, infirmum &
egeum elementum, &c. maxime enim prodesset.

XII.
Parè etiam
refert utrum
Circumcisio
haec in parte
fuerit causa
an conditio.

TOM. II.

Deinde non posset à Concilio dici tantum figurare gratiam per Christum dandam.

XIII.

Ex S. Paulo ad Romanos aperit ostenditur Circumcisionem non contulisse gratiam

Secundò probatur nostra sententia ex illo Apostoli ad Romanos tertio, ubi de Circumcisione loquens sic habet: *Quid amplius Iudae est, aut quae utilitas Circumcisionis? Multum per omnem modum, primum quidem, quia credita sunt illis eloquia Dei.* Cum ergo Apostolus dicat primam & præcipuam utilitatem Circumcisionis esse, quòd Judæi receperint legem Dei, & Scripturas, manifestum est non contulisse gratiam; tunc enim hunc Circumcisionis effectum tanquam præcipuum nominasset Apostolus.

XIV.

Ex Philone Iudae & Iosepho probatur Circumcisionem non contulisse gratiam.

Confirmatur: Philo Iudaeus in libro, quem scripsit de Circumcisione, ubi omnes illius causas ex professo enumerat, nullibi vel leviter insinuat fuisse eam institutam in remedium peccati. Iosephus etiam libro antiq. cap. 12. hanc solum instituta Circumcisionis causam reddit, nempe ut esset signum quoddam & tessera, per quam populus ille à reliquis gentibus discernetur, & tamen, ut bene Bellarminus, libro illo 2. cap. 15. Si qui nosse possent ad quid instituta fuisset Circumcisio, hi vel maximè, utpote qui & doctissimi erant in suà gente, & eo tempore vivebant, quo adhuc vigeat Circumcisio.

XV.

Communis est Patrum sententia Circumcisionem non contulisse gratiam.

Tertio probatur ex Patribus: Ex quibus viginti præter Sanctum Augustinum affert Bellarminus citatus, unum hic vel alterum attexam. Primò itaque Justinus Martyr in Dialogo cum Triphone sic habet: *Quin etiam ex eo quòd non possunt famina circumcidi, intelligitur signi causa datam esse Circumcisionem, non pro opere iustitia.* Sanctus Irenæus lib. 4. cap. 30. *Circumcisionem, inquit, non quasi iustitia consummatoricam, sed in signo dedit Deus, ut cognoscibile perseveret genus Abrahae.* Sanctus Athanasius oratione in illud: *Omnia mihi tradita sunt à Patre meo,* expressè docet Circumcisionem aliud nihil fuisse, quàm figuram & umbram Baptismi, qui vera est & spiritalis Circumcisio. Tertullianus libro contra Iudæos cap. 1. *Providens, inquit, Deus quòd hanc Circumcisionem in signum, non in salutem esset daturus.* Idem docet Sanctus Cyprianus, Ambrosius, & alii: quos etiam idem subinde affirmat Sanctus Augustinus, tum alibi, tum in Psal. 73. ubi comparans inter se Sacramenta nova & antiqua sic scribit: *Sacramenta non sunt eadem, quia alia sunt Sacramenta dantia salutem, alia promittentia Salvatorem.* Item quaest. 25 in lib. Numerorum dicit, si per se attendantur Sacramenta vetera nullo pacto possunt mederi, si autem res ipsæ, quarum hæc Sacramenta sunt, inquirantur, in iis inveniri poterit purgatio peccatorum. Sed de mente Sancti Augustini plura postea.

XVI.

Plurimi, & antiquissimi quique Patres docuerunt Circumcisionem non contulisse gratiam.

Ex quibus & aliis habemus, etsi fortè nonnulli ex Patribus subinde insinuare videantur contrarium, plures tamen & antiquissimos quosque à nobis stare. Constat etiam falsò dixisse Durandum in 4. dist. 1. quaest. 1. num. 9. nostram sententiam esse contra dicta omnium Sanctorum: multò vero minore ratione dixerunt alii oppositum esse de fide.

XVII.

Aliud apud Hebræos fuit peccati originalis remedium, ergo Circumcisio hoc non habuit.

Probatur quartò; fuisse enim aliud remedium peccati originalis apud Hebræos præter Circumcisionem videtur certum, & consequenter hanc non fuisse, cum non sit verosimile Deum tot diversa remedia in lege vetere instituisse ad peccati illius remissionem, cum unicum tantum instituerit in lege gratæ. Antecedens verò probatur: In primis enim hoc remedium non fuit institutum

pro feminis, quæ tamen remedio non fuisse destitutas omnino certum videtur: deinde adhiberi non poterat Circumcisio ante octavum diem, imò aliquando ratione invaletudinis, aut alià de causâ Circumcisio diutius subinde differebatur, sicut in deserto ratione itineris per totos quadraginta annos non fuerant circumcisi, & tamen si qui vel ante octavum diem, & tempore illo ante Circumcisionem fuissent mortui, non est dicendum fuisse ipsis præclusam viam omnem ad salutem.

SECTIO SECUNDA.

Argumenta contententia antiquæ legis Sacramenta contulisse gratiam.

OBJECIES primò: Eadem ratione movetur Deus modo ad gratiam ex Christi merito jam positus, ac olim ex iisdem futuris, cum ergo quædam ex antiquis Sacramentis denotarent Christum venturum, videntur eodem modo movisse Deum ad gratiam eorum intuitu conferendam, quo cum nunc movent nova. Respondetur, eodem modo tunc motum fuisse Deum ex parte meritum Christi, non tamen ex parte actionum Sacramentalium, utpote quæ non censebantur actiones Christi, nec instituta ad dandam gratiam, sed erant egeña elementa, ut in superioribus est declaratum.

Objicies secundò Innocentium III. cap. *Majores de Baptismo*, ubi expressè docere videtur Circumcisionem gratiam contulisse; exinde namque probat Baptismum conferre gratiam, quòd successerit Circumcisioni: unde, inquit, sicut per Circumcisionem tollebat peccatum originale, ita & tolli debet per Baptismum, alioqui minus esset efficax Baptismus, quàm Circumcisio.

Nec sufficit si quis cum Patre Vasquez disp. 84. cap. 4. *Mæratio disp. 5. de Sacram. sect. 3. n. 7. ac sect. 5. num. 3.* & quibusdam aliis respondeat, gratiam quidem collaram fuisse in Circumcisione, & peccatum originale remissum, non tamen per Circumcisionem: hoc inquam non sufficit; Pontifex enim eodem loco expressè asserit per Circumcisionis mysterium remissum fuisse originale: unde tandem in hoc solum præfert Baptismum Circumcisioni, quòd sit remedium universalius, cum non ad viros tantum extendatur, sed etiam ad feminas. Deinde quòd Circumcisio, licet peccatum originale remiserit, viam tamen ad cælum adhuc clausam reliquerit, quam aperit Baptismus.

Respondetur itaque cum Patre Præposito q. 62. art. 6. dub. 2. num. 89. & aliis, in definitionibus Conciliorum & Pontificum non esse necessarium, ut rationes omnes eandem habeant certitudinem, quàm habet conclusio, seu res illa, quæ definienda assumitur: in præsentem autem id de quo consulebatur Pontifex, solum erat utrum Baptismus utiliter parvulis administraretur, & peccatum in iis originale, gratiam infundendo remitteret, ad quod respondet Pontifex affirmativè; id verò quòd addit, Baptismum comparando cum Circumcisione, est præter illud, quòd hic inquirebatur: neque nititur definitio Pontificis his rationibus, sed sententiâ illâ Joannis 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aquâ & Spiritu Sancto non potest introire in regnum Dei.* Si autem in rigore velint

velint adversarii intelligi hunc textum, non parvulis tantum, sed etiam adultis gratiam collatam per Circumcisionem fuisse asserant necesse, cum universim dicat Pontifex Baptisimum illi successisse, hoc tamen negat Suarez, & plurimi contrariae sententiae Auctores.

V. Dicit etiam potest Pontificem locutum tantum fuisse in sensu supermissivo.

Secundò dici potest Pontificem locutum ibi solum fuisse in sensu quasi conditionato & permissivo, ac si diceret esto doctrina illa de Circumcisione sit vera, quod scilicet originale remiserit, & locus ille Gen. 17. *Masculus cujus praepitii caro circumcisa non fuerit, delebitur anima illa de populo, quia pactum meum irritum fecit*, intelligatur de parvulis, & morte spirituali, à qua circumcisio liberaret, ad hoc praestantiorum esse Baptisimum, qui non solum peccatum tollit, sed caelum recludit.

VI. Dicit: S. Augustinus, quem multi ex Patribus sequuntur, ait peccatum originale per Circumcisionem fuisse deletum.

Objicies tertio Sanctum Augustinum libro 16: de Civitate Dei cap. 27. & lib. 2. de Nup. & Concupisc. cap. 11. & alibi saepe docentem per Circumcisionem deletum fuisse peccatum originale; probat verò Sanctus Augustinus ex loco genethis proximè citato. Sanctum Augustinum multi ex Patribus sequuntur, ut Sanctus Gregorius; Beda, Prosper, Fulgentius, & alii.

VII. Ostendimus supra S. Augustinum negasse Circumcisionem hoc fecisse.

Respondetur primò, Sanctum Augustinum locis à nobis supra citatis affirmare contrarium: Secundò dico: Esto infictari fortè non possimus Sanctum Augustinum fuisse in illa sententià, cum tamen plures & antiquiores Patres contrarium expressè doceant, non est tanta hac in parte illius auctoritas, quamvis sit maxima, ut propter eam tot alios Patres relinquamus, praesertim cum sententiam suam fundet Sanctus Augustinus in illo loco Genesis, addendo ei has particulas octavo die, quae tamen nec in hebraeo, nec vulgata nostra lectione habentur, & ex illorum verborum occasione vult sententiam illam, *delebitur anima illa de populo suo*, intelligi de parvulis, & morte spirituali.

VIII. Apposivissimum in rem hanc sancti Augustini dictum.

Opportunè ergo hic venit illa Divi Augustini sententia, quam ponit Epistola III. ubi sic habet: *Neque enim quorumlibet disputationes quamvis Catholicorum & laudatorum hominum velut Scripturas canonicas habere debemus, ut nobis non liceat, salvà honorificentia, quae illis debetur hominibus, aliquid in eorum scriptis improbare, atque respicere, si fortè invenerimus quod aliter senserint, quam veritas habet divino adiutorio vel ab aliis intellecta, vel à nobis talis ego sum in scriptis aliorum, tales volo esse intellectores meorum: haec doctissimus & humillimus Sanctus Augustinus. Cum ergo maximum ad id quod tenemus asserendum in Scripturis & Patribus fundamentum habeamus, salvà honorificentia tanto Patri debità, ipso veniam dante Divo Augustino, ab eo dissentimus.*

IX. Locus ille Genesis, Delebitur anima illa de populo suo, ab aliis Patribus intelligitur de solo adultis.

Locus ergo ille Genesis, à Divo Justino Martyre, Sancto Chrysostomo, & interpretibus communiter intelligitur de solis adultis, & pena mortis temporalis propter transgressionem pacti à Deo initi, non cum Adamo, de non comedendo pomo vitæ, sed Abrahamo de Circumcisione, quam volebat Deus ut omnes ejus posterii sub pena mortis susceperent, nam statim post præceptum illud positum subdit Deus: *Masculus, &c. delebitur anima illa de populo suo, quia pactum meum irritum fecit, nempe pactum tunc initum.*

X. Nec delecti de populo suo, significat ei semper

Nec convincit id quod in confirmationem suae sententiae adfert Sanctus Augustinus, nempe verba illa, *delebitur anima illa de populo suo*, arguere mortem spiritualem, & damnationem; sicut, in-

quit, econtra juxta phrasim Scripturae apponi ad damnari; Patres vel populum suum, idem significat ac salvari; hoc inquam non videtur convincere, nam etiam juxta modum loquendi Scripturae, apponi ad Patres suos non semper significat idem ac salvari, cum Danielis 13. vers. 65. dicitur Astyages appositus ad Patres suos, & de Hamaele Gen. 25. vers. 17. dicit Scriptura mortuus est, & appositus ad populum suum, quem non est certum fuisse salvatum.

XI. Quamvis non per Circumcisionem, in Circumcisione tamen delebitur plerumque in parvulis fuit peccatum originale.

Addo tamen, verisimile esse, plerumque licet non per Circumcisionem, tamen in Circumcisione remissum fuisse parvulis peccatum originale: hoc & nihil amplius volunt aliqui ex Patribus. Injunctum itaque erat Hebraeis, ut parvulis suis fidem ad originalis remissionem applicarent: Injunctum erat similiter, ut parvulos octavo die circumciderent, nisi ob instantem mortem citius, aut ob invaletudinem aliamve causam serius peragenda nonnunquam esset hæc ceremonia. Sicut ergo duo alia præcepta, nempe purificationis fœminarum, & pueri recens nati oblationem simul conjungebant, ita & verisimile est eos in his duobus præceptis fecisse.

SECTIO TERTIA.

Quædam de Sacramentis Legis naturæ.

Quæres primò: Utrum in lege natura institutum fuerit aliquod Sacramentum ad peccatum originale in illo statu tollendum. Vasquez 3. parte, quæst. 61. disp. 165. cap. primo recentiores quosdam suppresso nomine citat, qui dicebant nullum à Deo pro parvulorum justificatione institutum fuisse remedium, sed parvulos omnes, qui ante Christi adventum ex hac vita decesserunt, fuisse damnatos. Sed & malè de divinà misericordià sentiant hi Auctores; & videtur hoc eorum pronuntiatum apertè esse contra Apostolum 1. ad Timotheum 2. vers. 4. *Deus vult omnes homines salvos fieri. Neminem volens perire, ut ait Divus Petrus Epistola 2. cap. 3. v. 9. quo pacto enim voluisset Deus hos parvulos salvos fieri, si nullum iis ad peccati originalis sublationem remedium providisset; finem quippe dici nequit velle, qui non vult media ad illum consequendum necessaria.*

I. Dicebant aliqui nullum pro parvulis in lege natura ad originalis peccati remissionem institutum fuisse remedium.

Negari ergo nullo modo debet remedium aliquod parvulis in lege naturæ fuisse à Deo institutum: ita cum Magistro in 4. dist. 1. scholastici, estque communis Sanctorum Patrum sententia. Hinc Innocentius III. cap. *Maiores de Baptismo*, quod à Deo abste, inquit, ut universi parvuli pereant, quorum quotidie tanta multitudo moritur, quin & ipsis misericors Deus, qui neminem vult perire aliquid remedium procuraverit ad salutem. Quamvis verò Pontifex directè loquatur contra hæreticos negantes per Baptisimum gratiam parvulis collatam fuisse, & originale peccatum remissum, nihilominus ratio ejus ad omnem statum extenditur, quod scilicet Deus neminem velit perire.

II. Pland tenebatur est parvulis in lege natura aliquid institutum fuisse remedium.

Probabilius tamen mihi videtur quod docet Sanctus Thomas in 4. dist. 1. quæst. 2. art. 2. ad 2. Hælenis 4. parte, quæst. 14. memb. 1. a. 2. § 2. Sotus dist. 1. quæst. 2. art. 3. concl. 5. & dist. 2. quæst. 1. art. 4. §. Alterum verò. Vasquez 3. p. quæst. 61. disp. 165. & alii, remedium aliud non fuisse.

III. Hoc tamen remedium pro parvulis in lege natura institutum, non fuit Sacramentum.

fuisse Sacramentum, sed à peccato originali liberatos parvulos & justificatos fuisse fide parentum, vel eorum, qui ipsorum curam gerebant, quæ fides per actum merè internum ad illos dirigebatur, sicque esse non potuit Sacramentum, cum Sacramentum sit signum sensibile, & consequenter includat necessariò actum onem aliquam externam. Quamvis autem fortasse cærenonia aliqua externa concomitanter adhibita fuisset, nihil tamen ad remittendum originale, & gratiam parvulis dandam conferebat, sed in illâ non per illam infantes justificabantur, ut supra diximus de Circumcisione, & plura addentur numero sequente.

IV. *Per quid in lege scripta tollebat peccatum originale.*

Quæres secundò, per quid in lege scripta tollebat originale, si per Circumcisionem non tolleretur? Respondetur, in adultis sine contritione, vel dilectione Dei super omnia nunquam fuisse ablatum, in parvulis verò sufficiebat sola fides vel parentum, vel aliorum, imò fortè non est improbable, sicut apud nos Baptismus validè conferri potest à quolibet, quo tamen non obstante certi quidam ministri sunt ad id muneris peculiariter destinati, ita etiam olim fides à quovis applicata ad justificandos parvulos sufficere: probabile inquam est hoc munus ad nonnullos speciali modo spectasse, sive ii parentes fuerint, sive alii: ita Sanctus Thomas hic, q. 70. art. 4. ad 2. & in 4. dist. 1. quæst. 2. art. 6. qu. 2. & ad Hannibaldum ibidem, art. 2. Vasquez hic disp. 165. & alii, idemque videtur de lege naturæ.

V. *Dicunt Patres solum fidem ante Christi Evangelium ad expiationem parvulis sufficere.*

Probatum primò ex Sancto Gregorio libro 4. moralium cap. 3. ubi dicit parvulis sufficere solum fidem: idem habet Beda lib. 1. in Lucam c. 8. & Sanctus Bernardus Epistolâ 77. ubi sic habet: *In nationibus verò quotquot inventi fideles sunt, adultos quidem fide & sacrificiis credimus expiatis, parvulis autem etiam solum fidem profuisse, imò sufficere credimus.* Quod verò dicant hi Patres adultos per fidem & sacrificia fuisse expiatis, non sunt intelligendi quasi dicant sacrificia cum attritione ipsis gratiam contulisse, sed sacrificia tanquam opera pia fuisse ab illis adhibita, per quæ contritionem à Deo impetrarent, ut bene notat Vasquez cap. 3. num. 22. Ratio demum est, quia si fuisset aliquid hujusmodi ad remedium originale à Deo institutum, non est verosimile nullam in Scripturis de eo futuram fuisse mentionem.

VI. *Existimo fidem illam in applicante non debuisse necessariò esse formatam, sed sufficere informem.*

Quæres tertio: Utrum hæc fides debuisset esse formata, an sufficere informis? Vasquez citatus requirit fidem formatam. Verius tamen videtur quod docet Suarez, & alii, nempe sufficere informem, cum nulla urgens ratio sit, cur requiratur fides formata.

VII. *Obijc. Ergo facilius olim parvuli ab originali liberabantur, quam modò.*

Dices: Ergo olim facilius parvuli ab originali liberabantur, quam modò in lege gratiæ, cum jam non requiratur actio solum externa, sed etiam restricta ad determinatam materiam, aquam scilicet, defectu cujus etiam reliqua adsint omnia, evenire posset infantem cum originali mori, & è cælo perpetuò excludi. Negatur sequela: Tunc enim requireretur fides explicita unius mediatoris, quæ actio vel ob tarditatem hominum ad credendum, vel ignorantiam, quæ latissimè grassabatur, vel etiam secundum se difficilior erat quam actio baptizandi, licet ad certam materiam & formam adstringatur; hæc enim à quovis etiam infideli, adhiberi validè potest, modò adfit intentio faciendi quod facit Ecclesia.

VIII. *Non sequitur, nisi sola*

Neque ex nostrâ sententiâ sequitur quod inferunt aliqui, nempe si sola fides sufficeret sine

actione aliqua externâ, nihil esse cur parvuli ad huc in utero materno existentes liberari ab originali non possent; hoc inquam non sequitur, tum quia sicut institutio, ita limitatio effectus hujus fidei ad Deum spectat, in quibus circumstantiis applicari eam & valere voluerit, tum etiam quia, ut rectè Sanctus Thomas in 4. dist. 1. q. 2. a. 1. infans quamdiu est in utero matris non est aliquid sensibile distinctum à matre, & consequenter non capax cui ab Ecclesiâ aliquid applicetur. Cum tamen, ut tum ex sacris, tum prophanis Scriptoribus habetur, puerorum natalitia magna semper solemnitate celebrarentur, probabile est in illâ solemnitate perquam fuisse ipsam parentum fidem applicatam, ut in simili diximus de circumcissione.

Quæres quartò: Utrum in statu innocentia debuerint esse aliqua Sacramenta, si diutius durasset; de facto enim nullum in eo fuisse Sacramentum docent omnes communiter, Matrimonium namque à Christo elevatum primò est in Sacramentum, ut insinuat Tridentinum sess. 24. ca. Negat Valentia hic, quæst. 2. Tannerus q. 2. d. 1. & alii. Probabilius tamen mihi videtur quod ait Suarez disp. 3. sect. 3. convenientia etiam illi statui, si diutius durasset fuisse Sacramenta aliqua, quibus homines gratiam habitualementem ex opere operato auxissent. Nec refert quòd Angelis instituta non fuerint Sacramenta; sic enim nec Angeli sunt redempti: deinde Angeli ob præstantiam naturæ potuissent multo perfectiores actus elicere, & gratiam augere, homines autem magis peculiaribus egent subsidiis. Nec etiam Sacramenta omnia ex conceptu suo sunt medicinalia, cum & Beata Virgo aliqua receperit, quæ tamen medicinâ non egebat.

SECTIO QUARTA.

Adjiciuntur alia nonnulla circa naturam & proprietates Sacramentorum.

Quæres quintò: Quinam sint capaces Sacramentorum? Certum imprimis est, soli homines viatores esse eorum capaces, nullus autem est hominum viatorum, qui alicujus saltem Sacramenti, ad minimum Baptisini, capax non sit. Joannes Hus, & Wiclefus solos prædestinatos, nonnulli ex hujus temporis hæreticis solos justos esse Sacramentorum capaces perpetuam affirmant. Parvuli & perpetuò amentes baptismum, Confirmationem & Ordinem, quamvis nullam habeant ea suscipiendi intentionem, validè recipiunt. Cur Pœnitentiæ, Matrimonii & Extremæ Unctionis capaces non sint dixi supra, disp. 63. sect. 5. dum de intentione requisita ex parte suscipientis, ubi etiam dictum est de adultis.

Quæres sextò: Utrum Christus quæ homo instituerit nostra Sacramenta? Respondetur, Christum quæ hominem, id est per merita procedentia ab humana voluntate, dignificata tamen à Verbo instituisse Sacramenta, non solum singulorum materiam determinando, sed etiam valorem singulis & efficaciam tribuendo. Suis itaque meritis impetravit condignè Christus, ut Deus hanc vim singulis Sacramentis in nomine Christi administrandis conferret: cum enim merita ipsius essent infiniti valoris, non ad Sacramenta

Videri olim sufficere, potuisse infantes, in utero matris ab originali liberari.

IX. In statu innocentia nec gant aliqui futura fuisse Sacramenta.

I. Sali homines viatores sunt capaces Sacramentorum.

II. Christus quæ homo, id est per merita ab humana voluntate procedentia, dignificata tamen à Verbo instituit hæc Sacramenta.

menta tantum vivorum, sed etiam mortuorum instituenda sufficiebant, cum suffecerint ad peccati cuiusvis remissionem. Si autem quis, eo quod Christus per merita dignificata à Verbo velit eum, non ut hominem, sed ut hominem Deum Sacramenta instituisse, quæstionem fecerit de nomine.

III.
Possunt puræ creaturæ committi institutio sacramentorum.

Quæres septimò: Utrum puræ creaturæ committi possit Sacramentorum institutio. Inprimis existimo posse puram creaturam suis meritis à Deo impetrare potestatem instituendi Sacramenta vivorum, saltem quoad effectum qui ipsi per se & primariò competit, augmentum scilicet gratiæ; cum enim ipsa gratia non excedat merita puræ creaturæ, non etiam excedat causa gratiæ, & consequenter hæc Sacramenta. Aliud est de Sacramentis mortuorum, & vivorum etiam quoad effectum remittendi peccata; cum enim remissionem peccati mortalis mereri de condigno nulla pura creatura possit, ut ostendimus in tractatu de Incarnatione, disp. 45. consequenter nec Sacramenti, quod illud remittat, institutionem mereri poterit. Unde inquit Sanctus Thomas hic, quæst. 64. art. 4. corpore, potest Deus puræ creaturæ tantam gratiam conferre, ut illius merita operentur ad Sacramentorum effectus, & ut ad invocationem nominis ipsius sanctificarentur Sacramenta, & ut ipse possit Sacramenta instituire.

IV.
Quinam sint ministri Sacramentorum.

Quæres octavò: Quinam sint ministri Sacramentorum? Respondetur cum Sancto Thoma, quæst. 64. art. 7. corpore, solos homines esse ministros ordinarios Sacramentorum, cum iis solis & non aliis, quantum ex Scripturis colligere possumus, Christus hanc potestatem reliquerit. Unde ait Apostolus ad Hebræos 5. *Omnis Pontifex ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in his, qua sunt ad Deum*: si tamen ut ibidem advertit Sanctus Thomas, aliquod sacramentale ministerium à Sanctis Angelis perficeretur, esset ratum habendum, & ex peculiari Dei commissione fieri credendum, sicut templa quædam ab Angelis consecrata passim dicuntur, & Sanctum Amphilochium per Angelos ordinatum fuisse Episcopum refert Nicephorus lib. 11. c. 2. Dæmonibus verò, si quod Sacramentum administrare videantur, nulla adhibenda fides.

V.
Anima separata non potest administrare Sacramenta.

Animæ ergo separata, licet characterem retineant, Sacramenta nihilominus administrare non possunt, quia hominibus solis collata videtur ea potestas, alioqui anima jam damnata posset baptizare, consecrare, ordinare Sacerdotes in inferno, &c. quæ per se videntur absurda; & sicut anima separata non potest vel baptizari, vel sacros ordines recipere, ita nec baptizare, aut ordines conferre. Imò solis hoc concessum videtur ho-

minibus, vel adhuc viventibus, vel post mortem in vitam iterum mortalem resurgentibus, ob rationes proximè positas. Et probabilius videtur Deum potius talem iis potestatem non concedere, quam illà concessã eos ab eisdem exercitio cohibere, nempe ne Sacerdotes damnati consecrent, Episcopi ordinent Sacerdotes in inferno, & cætera. Nec Sanctus Thomas ad 2. id concedit, sed solum omittit, cum id negare necesse non esset ad solutionem argumenti, ut bene notat Coninck ad hunc articulum.

Quæres nonò: Utrum Ministri Sacramentorum teneantur dum ea, & quæ circa illa sunt, ministrant, esse in gratiâ? Respondetur, eos qui ex officio ad id munus consecrantur, teneri, non tamen sub mortali nisi materia sit gravis: ita Doctores communiter. Prima pars probatur ex illo Sancti Dionysii de Ecclesiasticâ Hierarchiâ cap. 1. ubi sic ad Timotheum loquitur: *Ipsosq, Reverendissimos Presules monebis, mandè ut munda contingant*. Secundò ex responsione Nicolai primi ad Bulgaros, ubi interrogatus an liceret Communionem recipere à malo Sacerdote, respondet licere: *Quoniam mali, inquit, bonã administrando se tantum ledunt*. Tertiò ex Gregorio IX. cap. ultimo de temporibus ordinationum, ubi ait *Sacerdotes in peccato mortali existentes, monendos esse, & sub interminatione divini iudicii obestandos, ut in testimonium suæ damnationis, in susceptis ordinibus non ministrent*. Quartò, quia apud omnes gentes semper cautum fuit, ut tractantes sacra essent mundi, nec in lege Moyssi cæcus quisquam aut claudus, vel alium defectum habens, ad altare admittebatur: cum ergo nostra Sacramenta longè perfectiora sint, major etiam requiritur sanctitas.

VI.
Qui ex officio Sacramenta administrat, tenentur esse in gratiâ.

Secunda etiam pars constat, quia materia levis in omni re excusat à mortali; unde functiones Ordinum minorum exercere, imò Epistolam aut Evangelium in summo Sacro in mortali cantare, non est mortale, multo minùs concionari, cum ad hoc munus non sint ministri peculiariter ab Ecclesiâ deputati. Ex quo etiam sequitur, Laicum in absentia clerici baptizantem non peccare mortaliter. De contrahentibus verò Matrimonium in mortali, etsi probabile sit eos committere sacrilegium, non solum ex indignâ susceptione Sacramenti, sed etiam ex eo quod indignè illud administrant, ut insinuat Suarez hic, disp. 16. sect. 4. contrarium tamen probabiliter dici potest, cum non sint ad id munus peculiariter ab Ecclesiâ per consecrationem deputati, sed solum sit iis ex necessitate permissum, cum materia & forma hujus Sacramenti in ipso contractu debuerint constitui.

VII.
Multa, quæ ad Sacramenta pertinent, in peccato mortali exercere, non est mortale.

